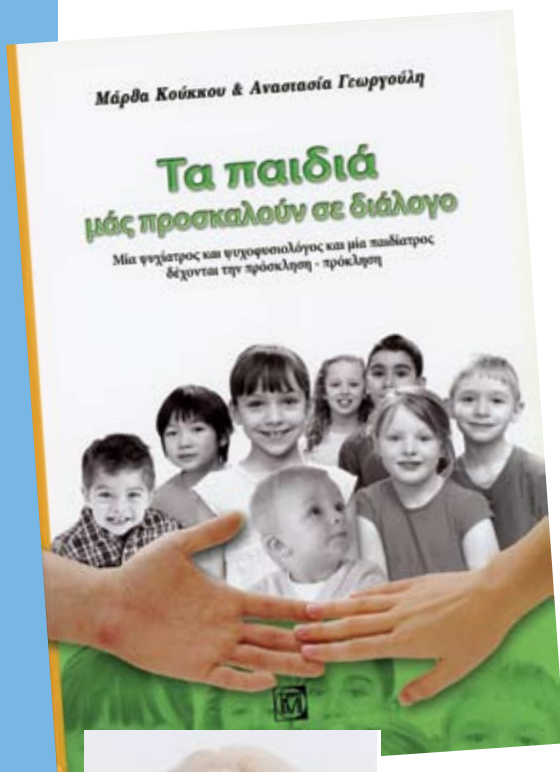

«Τα παιδιά μάς προσκαλούν σε διάλογο» - των συγγραφέων Μάρθας Κούκκου και Αναστασίας Γεωργούλη, από τις επιστημονικές εκδόσεις Παρισιάνου

Αναστασία Γεωργούλη,
επίκουρη
καθηγήτρια
Παιδιατρικής
Πανεπιστημίου
Αθηνών

«Υπάρχουν πολλά βιβλία για το παιδί, το αναπτυσσόμενο άτομο και τις σχέσεις του με τους «μεγάλους», τα σημαντικά του πρόσωπα (γονείς, παιδίατροι, δάσκαλοι, παιδαγωγοί). Τους ονομάζουμε σημαντικά πρόσωπα ή «πρόσωπα - κλειδιά» για τα αναπτυσσόμενα άτομα, γιατί διαδραματίζουν έναν σημαντικά θετικό ή αρνητικό ρόλο στη βιο-ψυχοκοινωνικά υγιή και ευλειτούργική τους αναπτυξιακή πορεία. Τότε γιατί ένα ακόμα;...»

Το βιβλίο αυτό απευθύνεται σε όλους όσους άμεσα ως γονείς, παιδίατροι, παιδαγωγοί... και έμμεσα ως ερευνητές και διαγνώστες ασχολούνται με τους παράγοντες, που διαμορφώνουν τις επικοινωνιακές σχέσεις του κοινωνικού περιβάλλοντος με τα αναπτυσσόμενα άτομα, όπως και με το πώς και γιατί οι σχέσεις αυτές τόσο συχνά γίνονται προβληματικές και για τους δύο επικοινωνιακούς συντρόφους και οδηγούν σε δυσλειτουργίες.

Οι διακεκριμένες, στο χώρο τους, συγγραφείς του βιβλίου, κυρία **Μάρθα Κούκκου**, καθηγήτρια Ψυχιατρικής και Ψυχοφυσιολογίας στο Πανεπιστήμιο της Ζυρίχης και επίκουρη καθηγήτρια Φυσιολογίας στο Πανεπιστήμιο της Αθήνας, και η κυρία **Αναστασία Γεωργούλη**, επίκουρη καθηγήτρια Παιδιατρικής του Πανεπιστημίου Αθηνών μεταφέρουν, στον πρόλογο του βιβλίου τους, τις σκέψεις που τις ώθησαν στη συγγραφή αυτού του πονήματος: «...Φιλοδοξούμε το βιβλίο αυτό να είναι άλλο ένα κάλεσμα σε όλους μας - ειδικούς και μη ειδικούς στα ανθρώπινα - μένοντας σε διάλογο μεταξύ μας να αποκτήσουμε εμπιστοσύνη στην ικανότητα του ανθρώπου να ψάχνει και να ανακαλύπτει όχι μόνο τις αιτίες των φαινομένων αλλά και την αρχή της αιτίας ή των αιτιών των φαινομένων, δηλαδή να ψάχνει και να ανακαλύπτει δημιουργικές λύσεις στα διλήμματα που αντιμετωπίζει.»

«Το βιβλίο», συνεχίζουν οι συγγραφείς, «το αφιερώνουμε στα παιδιά μας. Ήταν οι καλύτεροι δάσκαλοι μας για να μάθουμε πόσο εφευρετικά είναι τα αναπτυσσόμενα άτομα και πόσο απαραίτητη είναι η συνεργασία μαζί τους, ο διάλογος προς όφελος και των δύο επικοινωνιακών συντρόφων...».

Η παιδίατρος το αφιερώνει και σε όλα τα παιδιά που τα είδε να μεγαλώνουν και να ευλειτούργούν, αποδεικνύοντας στην πράξη τις ικανότητές τους και στους γονείς τους που την εμπιστεύτηκαν και συνεργάστηκαν μαζί της. Η ψυχιάτρος το αφιερώνει επίσης σε όλους τους ανθρώπους που της χάρισαν την εμπιστοσύνη τους και ως ψυχοφυσιολόγος και επιστημονική «δάσκαλα» στους φοιτητές και συναδέλφους που με τον κριτικό τους διάλογο έκαναν την ερευνητική και διδακτική της δραστηριότητα τόσο ενδιαφέρουσα.

Ο Καθηγητής Ιατρικής, **κ. Φώτης Παυλάτος** γράφει σχετικά: «Το βιβλίο των συγγραφέων Μάρθας Κούκκου και Αναστασίας Γεωργούλη, είναι ένα θαυμάσιο επιστημονικό πόνημα, δύο ιδιαίτερα διακεκριμένων λειτουργών της του Ιπποκράτους Τέχνης και ανήσυχων ερευνητριών, που με το μέχρι σήμερα έργο τους στα μονοπάτια της μακρόχρονης αναζήτησης για την ανακάλυψη της αλήθειας, κοσμούν περιήλαμπα (ως Tower figures) τον καμβά της Πανεπιστημιακής Κοινότητας, του Ιατρικού κόσμου της χώρας μας, αλλά και της αλλοδαπής. Παρά την υψηλή επιπέδου, επιστημονικότητα των κειμένων, το θεματικό στοιχείο είναι απόλυτα κατανοητό για κάθε ενδιαφερόμενο, πέραν τον ειδικά απασχολούμενων με το γνωστικό αντικείμενο, όπως είναι τα πρόσωπα τα οποία συνταυτίζονται στην όλη διαδρομή της ανάπτυξης του παιδιού (Γονείς, Παιδαγωγοί, Δάσκαλοι, Κοινωνιολόγοι, ακόμη και οι Υπεύθυνοι της Πολιτικής Παιδείας και Υγείας)».

Η εκ των συγγραφέων κα **Αναστασία Γεωργούλη** μας λέει για τη θεματολογία που αναπτύσσει στο βιβλίο: «Πρόκληση, μεταξύ άλλων, για τη συγγραφή αυτή του βιβλίου ήταν η διαπίστωση, από προσωπική πείρα, ότι το να είσαι ένα από τα κύρια σημαντικά πρόσωπα για τα παιδιά - γονιός - είναι ένα «επάγγελμα» που διαρκεί πάρα πολλά χρόνια και απαιτεί πάρα πολλές γνώσεις και ικανότητες, τις οποίες, παρά το γεγονός ότι σπουδάσαμε το «ον άνθρωπος» δεν είχαμε. Για τις αναπτυγμένες χώρες, **η ερώτηση δεν είναι αν τα παιδιά ζουν ή πεθαίνουν, αλλά αν η ποιότητα ζωής που προσφέρουμε στα ίδια, στις οικογένειές τους αλλά και στους εαυτούς μας είναι η σωστή.**

Είναι σημαντικό να εξετάσεις το όλο ζήτημα της επικοινωνίας τόσο από την οπτική γωνία του σημαντικού προσώπου «γονιού», όσο και από αυτή του αναπτυσσόμενου ανθρώπου «παιδί» και να συνειδητοποιήσεις κανείς το πλήθος των εξωτερικών παραγόντων που επηρεάζουν τη σχέση τους.

Για τον άνθρωπο βασική προϋπόθεση όχι μόνο για επιβίωση αλλά και για υγιή βιο-ψυχοκοινωνική ανάπτυξη **είναι η συνεχής και συνεργατική επικοινωνία με τα σημαντικά του πρόσωπα και το κοινωνικό περιβάλλον.**

Αξίζει δε να τονίσουμε πως για τις σημερινές συνθήκες της παγκοσμιοποίησης, ρόλο «απρόσωπου σημαντικού προσώπου» (σχήμα οξύμωρο βέβαια) διαδραματίζουν, με λίγα υπέρ και πολλά κατά, η τηλεόραση, η εμπονομαζόμενη και «κακιά νταντά» των παιδιών, το internet, τα βιντεοπαιχνίδια και τα ληϊπά Μ.Μ.Ε.

Ένα άλλο σημείο που έκρινα ιδιαίτερα σημαντικό να αναλύσω ήταν η **σημασία των λέξεων για την ευημευργία της οικογένειας.** Είναι αδιαμφισβήτητο πως οι λέξεις μιλούν η μία στην άλλη. Μπορούν να δράσουν σα χόδι, να ενθαρρύνουν ή να πληγώσουν, μιλούν στην καρδιά μας, στα όνειρά μας, στις μεγάλες και στις μικρές στιγμές της ζωής μας.

Τοποθετημένες η μία δίπλα στην άλλη μπορούν να δημιουργήσουν αριστουργήματα ή παρεξηγήσεις και παρερμηνείες ως και καταστροφές.

Επίσης, **τα ήθη και τα έθιμα παίζουν πρωταγωνιστικό ρόλο στις οικογενειακές σχέσεις.** Κάθε άνθρωπος «κουβαλάει» ήθη και έθιμα, πιστεύω και παραδόσεις του οικογενειακού και πολιτιστικού περιβάλλοντός μέσα στο οποίο γεννήθηκε και μεγάλωσε, με όλα τα υπέρ και τα κατά που το συνοδεύουν και τα οποία συνέβησαν και στη δημιουργία της βιογραφίας του. Έτσι, μέσα από τις σελίδες του βιβλίου μου υποστηρίζω ότι **οι σχέσεις των μελών μιας οικογένειας θα είναι πιο ευημευργικές, αν γονείς και παιδιά απελευθερωθούν από τα «δεσμά» που επιβάλλουν μερικές φορές οι παραδόσεις κ.λπ., εάν και εφόσον διαπιστώσουν και αποδεχτούν σε ατομικό και οικογενειακό επίπεδο ότι προκαλούν προβλήματα.**

Άλλοι παράγοντες που επιδρούν στη σχέση γονιού – παιδιού είναι **η διαχείριση των «Επαίων, Συμβουλών, Εντολών, Υποδείξεων, Ανταμοιβών, Απειθών, Τιμωρών κ.λπ.»** και ακολουθούν πολλοί ακόμα παράγοντες που μπορούν να εξηγήσουν **το πώς και το γιατί «στραβώνουν» οι σχέσεις των αναπτυσσόμενων ατόμων κατά τη σχολική, προ- και εφηβική ηλικία, με το κοινωνικό και πολιτιστικό περιβάλλον.**

Όλα αυτά είναι τα θέματα που εξετάζουμε από την πλευρά των «σημαντικών προσώπων», **ποια είναι όμως η οπτική γωνία των «αναπτυσσόμενων ατόμων»; Τι θα έλεγε το νεογνό, το βρέφος, το νήπιο, το παιδί αν μπορούσε να μιλήσει με οργανωμένο λόγο;** Θα μας έλεγε **πως περνάει στην κοιλιά της μαμάς του** από τη στιγμή που το «καλούμε» να γίνει σε λίγους μήνες σύντροφός μας –πιστεύοντας πως ήταν μία συνειδητή στιγμή μεγάλης ευτυχίας για εμάς- μέχρι να γεννηθεί, τι φέρνει μαζί του μόλις γεννηθεί, **πως μεγαλώνει, πως μαθαίνει** κατά τις «πληκτικές κλειδιά» που λέμε, **ποια είναι τα κίνητρα της συμπεριφοράς του, ποιες οι ικανότητες, οι ανάγκες και οι προτεραιότητές του** όσο μεγαλώνει, **πως ζητάει από τα σημαντικά του πρόσωπα αυτά**

που χρειάζεται και τέλος

θα μας έλεγε και από τις «συνήθειες» των σημαντικών προσώπων, κυρίως γονιών και δασκάλων, ποιες το μπερδεύουν πραγματικά, παρά τις καλές τους προθέσεις, δηλαδή πως «στραβώνουν» οι σχέσεις του μαζί τους.» ♦

Έγραψαν για «Τα παιδιά μάς προσκαλούν σε διάλογο»

Περιοδικό «ΓΕΦΥΡΕΣ», επιμέλεια Καλλιόπη Κύρδη.

«Ψυχίατρος και Ψυχοφυσιολόγος η πρώτη, Παιδίατρος η δεύτερη, και οι δύο με πολύ σημαντική ακαδημαϊκή καριέρα και μεγάλη κλινική εμπειρία, οι συγγραφείς αυτού του ενδιαφέροντος βιβλίου αποδέχονται την πρόκληση – πρόσκληση των παιδιών σε διάλογο για την υπερδύση της ικανότητας και του δικαιώματός τους για υγιή αναπτυξιακή πορεία. Συνήθως εκπαιδευτικοί, γονείς και ειδικοί ασχολούνται με τις διαταραχές της βιο-ψυχοκοινωνικής ανάπτυξής τους και όχι με πρωτογενή πρόληψη που έχει τη βάση στην εύρυθμη λειτουργία των σχέσεων των αναπτυσσόμενων ανθρώπων με τα σημαντικά πρόσωπα του κοινωνικού τους περιβάλλοντος. Σχέσεις που «προϋποθέτουν τη συνεργασία, δηλαδή την αναγνώριση του παιδιού σαν έναν ενεργό συμπαίκτη (...) δέκτη και κομπό ευημευργικών σχέσεων».

Οι συγγραφείς παρουσιάζουν μια σύνθεση πειραματικά τεκμηριωμένων δεδομένων και κλινικών παρατηρήσεων της παιδιατρικής, της αναπτυξιακής παιδιατρικής και των επιστημών του εγκεφάλου που εξάγουν προσωπικά συμπεράσματα από τη συνεργατική ή μη, επικοινωνιακή σχέση του αναπτυσσόμενου ατόμου με το κοινωνικό περιβάλλον. Αποτέλεσμα είναι η ποιότητα της βιογραφίας του αναπτυσσόμενου ατόμου, η οποία διαμορφώνει όλες τις βιο-ψυχοκοινωνικά υγιείς ή αποκλίνουσες διαστάσεις της συμπεριφοράς. Οι αναγνώστες θα βρουν στοιχεία για τις λειτουργίες του ανθρώπινου εγκεφάλου που συμμετέχουν στη διαμόρφωση της αναπτυξιακής πορείας του ανθρώπου, καθώς και τους παράγοντες που μπορούν, σε ομαλές κοινωνικοοικονομικές συνθήκες, να επιφέρουν αλλαγές και να οδηγήσουν σε αποκλίνουσες συμπεριφορές. Ποια είναι τα σημαντικά πρόσωπα, πώς δημιουργείται η βιογραφία, ποιος είναι ο ρόλος του πολιτισμικού περιβάλλοντος, του λόγου, των διφορούμενων μηνυμάτων, του σχολείου, των ΜΜΕ στη διαμόρφωσή της, πώς και γιατί πολύ καλές προθέσεις οδηγούν σε αδιέξοδα είναι μερικά από τα θέματα που θίγονται, τεκμηριωμένα και με τρόπο εύληπτο.»

Η Αναστασία Γεωργούλη είναι επίκουρη καθηγήτρια Παιδιατρικής του Πανεπιστημίου Αθηνών. Γεννήθηκε και σπούδασε Ιατρική στην Αθήνα. Ειδικότητα Παιδιατρικής: Θεραπευτική Κλινική Πανεπιστημίου Αθηνών (Νοσοκομείο «Αλεξάνδρα») και Πανεπιστημιακές Παιδιατρικές Κλινικές του Freie Universität Berlin και του Kinderspital της Ζυρίχης. Επιμελήτρια και επιστημονική συνεργάτης του νεογνικού τμήματος της Μαιευτικής Κλινικής του νοσοκομείου «Αλεξάνδρα». Οργάνωσε και διύθυσε επί 17 χρόνια τη λειτουργία του τμήματος νεογνών και προώρων της μαιευτικής κλινικής του Διαγνωστικού και Θεραπευτικού κέντρου Αθηνών ΥΓΕΙΑ. Οργάνωσε και διευθύνει μέχρι σήμερα το τμήμα Προληπτικής Παιδιατρικής στο Ιατρικό Κέντρο Αθηνών. Πρόεδρος της Ελληνικής Επιτροπής Συνεργασίας με τη UNICEF από το 1981 μέχρι το 1990. τ. Πρόεδρος της Ελληνικής Εταιρίας Πρόληψης Κακοποίησης και Παραμέλησης του Παιδιού και της Ελληνικής Εταιρίας Γιατρών για το Περιβάλλον. Μέλος ελληνικών και διεθνών ιατρικών εταιριών. Κύριο αντικείμενο της ερευνητικής και της συγγραφικής της δουλειάς είναι η ανάγκη και οι δυνατότητες πρόληψης των διαταραχών της βιο-ψυχοκοινωνικής υγείας παιδιών και νέων στις κοινωνίες χαμηλού κινδύνου.